

کمنڈجی پوک

Sugarcane Cultivation

DIRECTORATE INFORMATION
AGRICULTURE EXTENSION SINDH

زرعی اطلاعات، زرعی توسعی

زراعت کا تو حکومت سندھ

2021-2022

تعارف:

ڪمند کي ملکي نائي وارن نصلن پر ڦکيه حيشيت حاصل آهي. هن فصل مان حاصل ٿيندڙ ڪنڊ ڏريعي نه صرف ملکي ضرورتون پوريون ٿين ٿيون، بلڪم باهرين ملڪن پر وڪرو ڪري غير ملڪي نالوپڻ ڪمايو وڃي ٿو. انهيءَ مقصداً هن وقت صرف سند صوبوي پر 31 شگر ملون ڪر ڪري رهيوون آهن ۽ ٻين صوبين جي پيٽ پر سند صوبوي پر ڪمند جي في ايڪٽر پيداوار وڌيڪ لهي ٿي، پر اها به ڪ حقiqet آهي ته اسين اصل پيدائش ناهيوون ڪلي رهيا. جنهن لاءِ في ايڪٽر پيداوار وڌائڻ سان گڏاُن جي معيار کي وڌائڻ پڻ نهايت ئي ضروري آهي.

آبهوا:

ڪمند جي نصل کي بهتر پيداوار ڏيڻ واسطي گھٺو ڪري پاري کان آجي گرم ۽ گھميٽ آبهوا گھربل ٿئي ٿي. جڏهن ته هي فصل ۾ ڪاري کي برداشت ڪرڻ جي صلاحيت پڻ رکي ٿو، اهڙي طرح سند جي آبهوا ڪاري پر پاري کان ۽ اونهاري پر گھڻين گرم هوائين کان بچيل هوندي آهي جڏهن ته ڏاڪلي سند جي آبهوا گھت گرم ۽ گھميٽ ٿئي ٿي. جنهن ڪري هن علاقئي پر ڪمند نهايت ڪاميابي سان پوکي سگهجي ٿو.

زمين جي چونڊ:

بهاڻ پيداوار لاءِ ڪمند واري زمين لتياسي هئڻ سان گڏو گڏاُن پر پائي جذب ڪرڻ جي قوت به هجي ۽ ان پر هوا داخل ٿيڻ جي به صلاحيت هجي ۽ اها زمين هجي جنهن پر ڪاني نامياتي مادو ۽ خوراڪي جزا موجود هجن. ڪمند لاءِ زمين سمر ۽ ڪلر واري نه هجي. پر ڪمند جون ڪي جنسون چهڙو ڪ: بي ايل-19 (BL-19) ڪلاري زمين پوکي سگهجي ٿو.

زمين جي تياري:

ڪمند واري زمين پر راجا هر يا ٿالهين وارا ٿي يا چار (3) يا (4) هر ڏيڻ گهرجن. ساڳئي وقت جي ڪڏهن زمين پر چيزل هر ڏني ٿي ويا هجن ته پوءِ چيزل هر به ضرور هلاتڻ گھرجي چاڪارئ ته هي هر 3 کان 4 فوت زمين پر اونهه وڃي ٿو جي ڪوزمين جي سخت ته هي تو ڙي چڏيڻدو آهي. انهيءَ سان ڪمند جون پاڙون اونهيوون ۽ زمين پر پائي هيٽ تائين ويندو ۽ زمين پر آلان پوسلي گھٺو عرصو هندي جنهن بعد زمين کي سنت پر آڻي تيار ڪجي

پوکيءِ جو وقت:

ڪمند جي پوکي بهار ۽ سره جي موسم پر ڪئي ويندي آهي. بهار واري پوکي 15 فبروري کان مارچ جي آخر تائين ٿي سگهي ٿي ۽ سره واري پوکي 15 آگسٽ کان سڀتمبر جي پچاڑي تائين ڪري سگهجي ٿي. سره جي مند پر پوکيل ڪمند بهار جي مند پر پوکيل ڪمند کان 30 کان 40 سڀڪڙو ۽ ٽيڪ پيداوار ڏئي ٿو.

پوکيءِ جا طريقا:

اسان جي صوبوي سند پر عام طرح سان پوکيءِ جا هيٺيان په طريقا استعمال ڪيا وڃن ٿا، جيڪي آبهوا جي لحاظ کان نهايت موزون آهن.

1. ريج وار طريقو: اڳوات تيار ڪيل زمين کي ريج کان پوءِ زمين جي وٽ اچھي ٿي ان پر گوبل هر هلاتي 90 سينتي ميٽرن تي کرياتيار ڪري ان پر گهريل پاڻ چشي، ڏڪر ڪيل ٻج جي جنس جون دوا لڳ گريون اهڙي طريقي سان پوکيل گهرجن جوانههن جون پچريون پاڻ پر مليل هجن ۽ انهن مٿان سهاڳو گھمائي کرين کي ڍي چلا جي ۽ پائي ايستائين نه ڏجي جيستائين ڪمند ٿي نه اچي.

2. خشك طريقو: هن طريقي پر زمين جي تياري پر 3 يا 4 شڪي جا هرن کان پوءِ مٿان راجا هر ڏيئي پٽريجي زمين کي تيار ڪجي ۽ پوءِ سنت پر ڪري اوٽون ڪي ڻ گهرجن جن جو فاصلو 90 سينتي ميٽر هئڻ گھرجي ۽ اوٽن جي گھرائي 18 کان 20 سينتي ميٽر هئڻ گھرجي جنهن پر ٻن (2) اكين واريون گريون ملاتي پوکي ڪرڻ گھرجي ۽ مٿان وري متئي جو هلكو ته چاڙهه گھرجي تنهن کان پوءِ جلد پاڻي ڏيڻ گھرجي پوکيءِ کان پوءِ 2 يا 3 پائي هفتني جي وقفي سان ڏيڻ گهرجن.

پوکی، لاءِ بچ:

بچ صحتمند فصل مان ونجي، جيڪون فعل 6 کان 8 مهينن جوهجي. انهيءَ مقصد لاءِ بهار پوکيل نرسري ڪمند نهايت ئي اهم آهي. منديي واري فصل جو بچ استعمال نه ڪجي ۽ بچ هر قسم جي بيماري، کان پاڪ هجي، ڪمند جي لت (لرهي)، جا تيان په حصا بچ لاءِ استعمال ڪرڻ گهرجن ۽ ڪمند جو هيئيون حصو گهٽ پوکڻ گهرجي، ڇاڪاڻ تهينئين حصي جون اکيون (Buds) (تمام گهٽ قلن ٿيون ڪمند جي لت (لرهي)، جو مقييون حصو صحتمند ۽ گلوڪوز جي مقدار هر وڌيڪ هوندو آهي ۽ بچ لاءِ ڪمند جي لت هتن سان صاف ڪجي، جيئن اکيون (Buds) زخمي نه ٿين. ان کان پوءِ لرهي، مان اهي ڳريون ڪچجن جن مان هر هڪ ڳري، په ٻيا تي (2) يا (3) اکيون هجن.

بچ جو مقدار:

بچ جو مقدار 80 کان 100 مٺي يا 30 کان 40 هزار ڳريون في ايڪڙجي حساب سان پوکجن. ٿلهي قسم جي جنسن جهڙوڪ: ٿرائنان، بي ايل-4، گلابي-95، پي آر-1000، جو بچ وڌيڪ استعمال ڪرڻ گهرجي.

بچ کي دوالگائڻ:

بيمارين کان بچاءِ لاءِ تاپسن ايم 70 ٻيليوپي يا ٿايوونيت ميئاڻ 200 گرام 100 لتر پاٺي هر بچ کي پنج منت کن ٻوري پوءِ پوکڻ گهرجي.

جنسون:

ڪمند جون جنسون، پوکي، جي وقت ۽ علاقتي کي تن حصن په رهایو ويو آهي.

علاقئيوار ڪمند جون سفارش ڪيل جنسن جو تفصيل

سفارش ڪيل جنسون	علاقما
اتر سنڌ	
گلابي-95، (BF_129) ايل-113، ايل-116، بي ايل-4 لازکاڻو-1	خيرپور، سكر، گھوٽکي، جيڪب آباد، لازکاڻو قمبر شهدادڪوت، شڪارپور
وجين سنڌ	
گلابي-95، (BF_129) ايل-113، بي ايل-19، ايل-116، بي ايل-4	نوشهر و فيروزن شهيد بینظير آباد، دادو ڄامشورو سانگھر
ڏڪڻ سنڌ	
گلابي-95، (BF_129) بي ايل-19، ٿرائنان، بي ايل-4، نه-10، نيا-98، نيا-2004، نيا-2010، نيا-2011، نيا-2012	ٿريارڪ، عمرڪوٽ، ميرپور خاص، متاري، ٿندوالهيار ندبو محمد خان، حيدرآباد، بدین، نتو

گڏيل پوك:

ڪمند جي فعل هر شروعاتي مرحلوي هر گڏيل پوك پڻ ڪري سگهجي ٿي. انهيءَ په ڪمند ۽ بصرن جي گڏيل پوك ڪمند ۽ سورج مكيءَ جي گڏيل پوك مان سنا نتيجا حاصل ٿيا آهن. سره واري ڪمند جي وچ وارن قطارن هر ڪلڪ جو فصل پڻ پوكى سگهجي ٿو

وڌان جو ڀان:

زمين هر لاڳي تو فصل پوکڻ سان خوراڪي جزنجي کوت ٿئي پئي. وڌان جي پاڻ کي استعمال ڪرڻ سان هر ڳو خوراڪ جو پورائو ٿئي ٿو پر اهو پاڻ زمين جي طبعي حالت کي په سڌاري ٿو. زمين هر پوسل برقرار رکڻ جي صلاحيت وڌي ٿي. زمين نرم ٿئي ٿي

ڪمند پوکڻ کان هڪ مهينو پهرين سکي جا هر ڏئي ۾ ترڪون في ايڪڙو ٿو جو ڀان زمين ۾ وجهي پائڻي ڏجي. وٽ اچٽ تي ڪلائيوٽر ٺائي وري زمين کي پائڻي ڏجي، جڏهن زمين وٽ ۾ اچي ت پوءِ زمين کي پوکي، لاءِ تيار ڪجي.

سائويان:

ڪمند وارين زمين کي هر ٻن يا ٽن سالن کان پوءِ سائويار ڏيڻ گهرجي، آن لاءِ دانچو (جنتر)، سطي، وارو گاه، برسيمير يا گوار وغيري پوکي گل ورن مهل هر ڏئي زمين ۾ ملائي ڇڏن گهرجي ته جيئن زمين جي زرخيزي قائم رهي سگهي. پوءِ زمين ۾ پائڻي ڇڏي ڏجي ته جيئن سائي ڀان وارو ناميياتي مادوسري ڳري زمين ۾ ملي وجي.

ڀان جواستعمال:

ڪمند جو فصل 12 کان 14 مهينا زمين تي بيلل هوندو آهي آن ڪري هن فصل کي گهڻي کاڌ خواراك جي ضرورت رهي ٿي. آها کاڌ خواراك مختلف جزن يعني نائتروجن، فاسفورس ۽ پوتاش جي صورت ۾ هوندي آهي. تنهنڪري زمين جي مطابقت سان سند ۾ ڪمند کي علاقئيوار ڀان ڏيڻ گهرجي، علاقئي جي لحاظ کان سند جي اترئين علاقئي جون زمينون طاقت واريون آهن ۽ وچولي علاقئي واريون زمينون وچوليون آهن، آهي نه طاقتور آهن ۽ نوري ڪمزور. اهڙي طرح وري ڏاڪتي علاقئي واريون زمينون ڪمزور آهن، جن جي لاءِ الڳ الڳ ڀان جون سفارشون هيٺ ڏجن ٿيون:

علاقئيوار ڪمند جي فصل م ڀان ڏيڻ جو وقت ۽ ان جوفي ايڪڙون

ڏڪن سند	وچولي سند	اتر سند	ڀان ڏيڻ جو وقت	ڀان جونالو
هڪ پوري	هڪ پوري	هڪ پوري	1. پوکي وقت	پوريا
ڏيءَ پوري	هڪ پوري	مني پوري	2. پهرين متى چاڙهڻ وقت	
ڏيءَ پوري	هڪ پوري	مني پوري	3. پئي متى چاڙهڻ وقت	
ٻـ پوريون	ڏيءَ پوري	سوا پوري	1. پوکي وقت	ڊي اي پي
ٿـ پوريون	اڍائـ پوريون	سوا ٻـ پوريون	1. پوکي وقت	سلفيت آف پوتاش

نوٽ: منيدي واري فصل ۾ متى ذكر ڪيل ڀان جي وزن کان 25 سيڪڙو ڏيڪ ڀان ساڳئي طريقي سان ڏيڻ گهرجي

گندگاهم جو خاتمو:

ڪمند جي فصل ۾ گندگاهم جا ٻوتا تقربياً 25 سيڪڙو فصل جي پيداوار ۾ گهٽتائي آئين ٿا. گندگاهم جا ٻوتا زمين ۾ پائڻي، خواراك جزن ۽ روشنني ۾ يائيوار ٿين ٿا. جنهن سان فصل جي واڌ ويجهه ۽ معيار متاثر ٿئي ٿو، فصل جي پوکي، کان پوءِ پهريان تي مهينا تمام گهڻي اهميت رکن ٿا. انهي مرحله ۾ گندگاهن جو وقت سر خاتمو تمام ضروري آهي، جنهن لاءِ وقت سر گڏ ڪرڻ يا كيمائي گاهه مار دوائين جواستعمال ڪري سگهجي ٿو.

گڏ ڪرڻ:

ڪمند کي سجي سال ۾ چار گڏون ڪرڻ لازمي آهن. پهرين گڏ ڪمند جي ڦتن کان پوءِ ڏيءَ مهيني بعد ڪرڻ گهرجي. جڏهن تباقي ٻيون گڏون هر ڏيءَ مهيني کان پوءِ ڪرڻ گهرجن. ڪمند جي گڏ چنجور، ڪوڏريا ديسي هر سان ڪرڻ گهرجي.

متي چاڙهن:

ڪمند جو فصل تيز هوانئ يا گهڻي پائڻي جي ڪري زمين تي ڪري پوندو آهي. جنهنڪري فصل جي پيداوار تي اثر پوندو آهي. ان ڪري متي ضرور چاڙهجي ۽ اها پهريون دفعو تڏهن چاڙهجي جلدهن ڪمند جو پتو اتكل چشن مهينه جو ٿئي ۽ قد اندازا ڏيو ڪان به فوت ٿئي. انهيءَ وقت تي ناٿتروجن پاڻ جو پهريون وزن ڏجي ٻيو دفعو ڏيله مهيني ڪان پوءِ اوڻن تي متي چاڙهجي ۽ باقي رهيل ناٿتروجن پاڻ جو آخرى وزن ڏيءَ پائڻي ڏينه گهرجي پائڻي جو استعمال:

ڪمند جي ٻوٽي کي ڦوٽهري ۽ شاخون ڪلين مهل پائڻي جي وڌيڪ ضرورت هوندي آهي. انهيءَ لاءِ ڪمند ۾ وقتاشتوع موسم آهڻ پائڻي ڏينه تمام ضروري آهي. ۽ هيٺ چالايل پروگرام تحت پائڻي ڏينه گهرجي. تجربن مان معلوم ٿيو آهي ته ملچ ڪرڻ سان پوسل هئن ڪري پائڻي جو وقفو وڌي ٿو ۽ پائڻي جي بچت ٿئي ٿي.

برسات جي مند ۾	مئي، جون، جولاءُ مهينه ۾	ڪمند جي ڦوٽهري بعد 10 كان 12 ڏينهن جي وقفي سان	ڪمند پوكڻ بعد 2 يا 3 پائڻي 7 كان 8 ڏينهن جي وقفي سان
زمين ي آلان جي مطابق پائڻي ڏينه جو وقفو وڌائڻ گهرجي	8 كان 10 ڏينهن جي وقفي سان		

نوٽ: اهڙي طرح ڪمند جي پوک کي پوکي کان وئي وڌ تائين 22 كان 25 پائڻي ڏينه تمام ضروري آهن.

جيٽ ۽ انهن جو تدارڪ (Insect pests and their Control):

ڪمند جي فصل کي جيڪي جيٽ نقصان رسائين ٿا آهن ۾ چوٽي وارو ڪينئون. لٽ وارو ڪينئون، پاڙ وارو ڪينئون ۽ جوئر جي لٽ جو ڪينئون، ميلي پگ، ڪاروبگ، اچي مك، ٿرڙو جون، اڏوهي ۽ گهڙا مك شامل آهن. هتي مك يه جيٽ جو مختصر احوال هيٺ ڏجي ٿو.

1. چوٽي وارو ڪينئون (Sugarcane Top borer):

هن ڪينئون جو حملو مارج مهيني ڪان ٿيندو آهي ۽ آڪتور تائين 5 كان 7 سڀڪرو فصل کي نقصان رسائيندو آهي. پهريون 2 كان 3 سڀڪرو فصل جي واڌ ۾ گهٽتائي آئين ٿا. جيٽ جي مادي پنن تي آنا لاهيندي آهي. آهن سان ڪينئون نڪڻ ڪان پوءِ اهي 10 كان 15 ڪلاڪن تائين پنن تي موجود هوندا آهن ۽ آهن ڪمند جي اندر داخل ٿي ان کي نقصان رسائين شروع ڪندا آهن جنهنڪري چوٽي واري شاخ سکي ويندي آهي ۽ متي سوراخ نظر ايندا آهن.

2. چوٽي وارو ڪينئون (Sugarcane Stem borer):

جيٽن ته هي چوٽي وارو ڪينئون آهي جلدهن ڪمند ۾ چوٽي (لٽ) نھٽ شروع ٿئي ٿي ته هن جيٽ جو حملو شروع ٿي ويندو آهي. هي جيٽ اپريل جي مهيني ڪان شروع ٿي ويندو آهي ۽ آڪتور مهيني تائين هلندو آهي. هن جيٽ جي نشاني طور چوٽي جي سڪل چوٽي ٿي نشيلا سوراخ نظر ايندا آهن. هن جيٽ جي مندي ٿي پنج سنها ليڪا هوندا آهن.

3. پاڙ وارو ڪينئون (Sugarcane root borer):

متي چالايل جيٽ جي مقابلي ۾ هن جو حملو گهٽ هوندو آهي. پر شهيد بینظير آباد (نوابشاھا) جي علاقئي پرا ہوجيٽ گھوٽ نظر ايندو آهي. متي سڪل چوٽي سان گڏا پهريون پن بـ سڪل هوندو آهي. نالو ته هن جو پاڙ وارو گذر آهي پر پاڙ سان گڏو گڏا پاڙ کي متي بـ ڪان تن ڳرين تائين موجود هوندو آهي. هي جيٽ پـ آڪتور تائين پنهنجا پنج نسل پورا ڪندو آهي.

4. جوئر جي ڪاني وارو ڪينئون (Jowar Stem borer):

هي جوئر جي ڪاني جو ڪينئون آهي. پـ جيٽ ته جوئر ڪمند جي ويجهي پوکي ويچي ٿي ان ڪري جوئر جي فصل تيار ٿيئن ڪان پوءِ هي جيٽ ڪمند تي حملو ڪري ٿو هن جيٽ جي سڃاڻ ۽ زندگي وارو مرحلو ساڳيو آهي جيڪي مٿئين ڪاني واري ڪينئون ۾ چالايل آهي.

١. چهبک واري ڪائي (Whip Smut of Sugarcane) :

ڪمند جي بىئيل فصل پر ڏسبوٽ بيمار ٻوتني جون نيون ڦنتندڙ چوتينون ڏگهي ڪاري چهبک وانگر نظر اينديون ۽ ان ۾ ڪاري رنگ جوبورو ڀيريل هوندو جنهن جي مтан چانديه جهڙو سنھون پردو چڙهيل هوندو آهي ۽ اهو جلدي قاتي پوندو آهي ۽ بيماري جاتخم هڪ جاء کان ٻئي فصل تائين هوا ذريعي اوڻامي وڃي تندريست فصل جي اكين تي داخل ٿيندا آهن.
بچاء لاءِ اپاءَ:

هن بيماري ۾ ورتل ٻوتن کي پاڙان ڪيءِي ساڙيو وڃي. ٻچ پوكڻ کان پهريائين ڳرين کي تاپسن ايم 70 ٻيليو پي 200 گرام 100 لتر پاڻيءِي ۾ 5 منتن لاءِ ٻوري پوكڻ گهرجي.

٢. رتي (Leaf Rust of Sugarcane) :

هن بيماري جي ڪري پن جي مтан ڳاڙهي ناسي رنگ جهڙو بورو لڳل نظر ايندو آهي ۽ بيماري جي شدت جي ڪري پن هر ساوائين وارو عمل متاثر ٿيندو آهي ۽ پيداوار گهت لهندي آهي

بچاء لاءِ اپاءَ:

جي ڪلهن هي بيماري فصل پر نظر اچي ت دوا تاپسن ايم 20 ٻيليو پي 200 گرام 100 لتر پاڻيءِي پر ملاتي 10 کان 15 ڏينهن جي وقفي سان به دفماڻو هارو ڪجي

٣. پن تي ڳاڙهيون لڪيون (Red Stripe of Sugarcane) :

هن بيماري جي ڪري پن ۽ ڳريون پئي متاثر ٿينديون آهن پن جي مtan ڳاڙهي رنگ جون سڌيون لڪيون نظر اينديون آهن ۽ ڳريون به اندران ڳاڙهيون ٿي وينديون آهن پن هر ساوائين وارو عمل پڻ رکجي ويندو آهي جنهن جي ڪري فصل سڪڻ لڳندو آهي

بچاء لاءِ اپاءَ:

هي بيماري فصل پر نظر اچي ت أنهي ٻوتني کي سجو پاڙان ڪيءِي ساڙڻ گهرجي. فصل پوكڻ کان اڳ ۾ ڳريون کي تاپسن ايم 70 ٻيليو پي/ ٥٠٪ ٢٠٠ گرام يا ٥٠٪ ١٥٠ WP گرام في 100 لتر پاڻيءِي، جو ڳارناهي اتكل 5 منتن تائين ٻوري پوءِي پوكڻ گهرجي

٤. ڪمند جي چمڪمري وائرس (Sugarcane Mosaic Virus) :

هي بيماري ڪمند جي جنسن هر عام طور تي ٿيندي آهي. هن بيماري جي ڪري پن پيلانڻ مائل ٿي ويندا آهن جي ڪي ڏارين يا ليڪن جي صورت اختيار ڪندا آهن. ٻوتني اندر سائي مادي ٺهڻ وارو عمل پڻ رکجي ويندو آهي جنهن ڪري ٻوتني جي واڈ متاثر ٿيندي آهي.
بچاء لاءِ اپاءَ:

هن بيماري کان بچاء لاءِ ڪو خاص اپاءِ دريافت ن ٿيو آهي جنهن جي ڪري اهريون جنسنون پوكڻ گهرجن جن ۾ بيماري خلاف قوت مدافعت هجي.

٥. اهي پن واري بيماري (Grassy shoot/White leaf Disease) :

هن بيماري ۾ ڪمند جا پن اچا ٿي ويندا آهن. فصل جي واڈ ويجهه رکجي ويندي آهي. ڪمند جي ڪجهه جنسن تي هي بيماري شديد حملو ڪري ٿي. جنهن ڪري سمورو فصل تباه ٿي ويندو آهي. هن بيماري کان بچاء لاءِ احتياطي اپاءِ ونجن. ان لاءِ سفارش ڪيل جنسن جي پوكجي ڪجي. فصل جي وار ڦير ڪجي. اهري جنس جو منيو هر گز نه پوكجي.

١. چهبک واري ڪائي (Whip Smut of Sugarcane)

ڪمند جي بيلل فصل ۾ ڏسبو ته بيمار ٻوتني جون نيون ڦتندر چوٽيون ڏگهي ڪاري چهبک وانگر نظر ايندييون ۽ ان ۾ ڪاري رنگ جوبورو ڀريل هوندو جنهن جي مثاڻ چاندي ڇھڙو سنهون پردو چڙهيل هوندو آهي ۽ اهو جلدي ٿالي پوندو آهي ۽ بيماري جا تخر هڪ جاء ڪان ٻئي فصل تائين هوا ذريعي اوڏامي وڃي تندريست فصل جي اكين تي داخل ٿيندا آهن.

بچاء لاءِ اپاءُ:

هن بيماري ۾ ورتل ٻوٽن کي پاڙان ڪڍي ساڻيو وڃي. ٻج پوکڻ کان پهريائين ڳرين کي تاپسن ايم 70 ڊبليو پي 200 گرام 100 لتر پائي ۾ 5 منتن لاءِ ٻوٽي پوکڻ گهرجي.

٢. رتي (Leaf Rust of Sugarcane)

هن بيماري جي ڪري پن جي مثاڻ ڳاڙهي ناسي رنگ چھڙو بورو لڳل نظر ايندو آهي ۽ بيماري جي شدت جي ڪكري پن هر ساوان وارو عمل متاثر ٿيندو آهي ۽ پيداوار گهت لهندي آهي.

بچاء لاءِ اپاءُ:

جيڪڏهن هي بيماري فصل ۾ نظر اچي ته دوا تاپسن ايم 20 ڊبليو پي 200 گرام 100 لتر پائي ۾ 10 کان 15 ڏينهن جي وقفي سان به دفعا ڦوهارو ڪجي.

٣. پن تي ڳاڙهيون لکيرون (Red Stripe of Sugarcane)

هن بيماري جي ڪري پن ۽ ڳريون ٻئي متاثر ٿينديون آهن پن جي مثاڻ ڳاڙهي رنگ جون ستيون لکيرون نظر اينديون آهن ۽ ڳريون به اندران ڳاڙهيون ٿي وينديون آهن پن هر ساوان وارو عمل پڻ رڪجي ويندو آهي جنهن جي ڪري فصل سڪن لڳندو آهي.

بچاء لاءِ اپاءُ:

هي بيماري فصل ۾ نظر اچي ته انهيءَ ٻوتني کي سجو پاڙان ڪڍي ساڻڻ گهرجي. فصل پوکڻ کان اڳ ۾ ڳريين کي تاپسن ايم 70 ڊبليو پي / تايوفيت ميئائل 200 گرام يا ڪاريبدزم 50% WP 150_200 گرام في 100 لتر پائي جو گارنا هي اتكل 5 منتن تائين ٻوٽي پوءِ پوکڻ گهرجي.

٤. ڪمند جي چنڪمري وائرس (Sugarcane Mosaic Virus)

هي بيماري ڪمند جي جنسن ۾ عام طور تي ٿيندي آهي. هن بيماري جي ڪري پن پيلاڻ مائل ٿي ويندا آهن جيڪي ڌارين يالiken جي صورت اختيار ڪندا آهن. ٻوتني اندر سائي مادي ٺنهن وارو عمل پڻ رڪجي ويندو آهي جنهن ڪري ٻوتني جي واڌه متاثر ٿيندي آهي.

بچاء لاءِ اپاءُ:

هن بيماري کان بچاء لاءِ ڪو خاص اپاءِ دريافت نه ٿيو آهي جنهن جي ڪري اهڻيون جنسون پوکڻ گهرجن جن هر بيماري خلاف قوت مدافعت هجي.

٥. اهي پن واري بيماري (Grassy shoot/White leaf Disease)

هن بيماري ۾ ڪمند جا پن اچا ٿي ويندا آهن. فصل جي واڌه رڪجي ويندي آهي. ڪمند جي ڪجهه جنسن تي هي بيماري شديد حملو ڪري ٿي. جنهن ڪري سمور و فصل تباهم ٿي ويندو آهي. هن بيماري کان بچاء لاءِ احتياطي اپاءِ وڃجن. ان لاءِ سفارش ڪيل جنسن جي پوکجي ڪجي. فصل جي وار ڦير ڪجي. اهڻي جنس جو منديو هر گز نه پوکجي.

وڌيڪ معلومات ۽ رابطى لاءِ

هدایت اللہ چڱو

دائريڪٽر جنرل

زرعي توسيع سند

غلام مصطفیٰ نانگراج

دائريڪٽر زرعي اطلاعات

زرعي توسيع سند

پتو

دائريڪٽوريٽ زرعي اطلاعات

زرعي توسيع سند،

بلاڪ-ايف شهbaz بلڊنگ حيدرآباد

فون

0229200108, 0229201276

Email:

dir.infoagriext@gmail.com

Dissemination of Agricultural Information among the farming community through demonstration plots & Farmers Field Days, Electronic and Print Media Phase-II